

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова (за професійним спрямуванням)

Рівень освіти: Перший (бакалаврський)
Галузь знань: 11 Математика та статистика
Спеціальність: 113 Прикладна математика
Освітня програма: Комп'ютерне моделювання та технології програмування
Факультет: Математики та інформатики

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Українська мова (за професійним спрямуванням)
Викладач (-і)	Доцент Василь Іванович Пітель
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-08, 0501492515
E-mail викладача	pitelv@ukr.net ; vasyl.pitel@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Згідно з графіком консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Програма вивчення освітнього компонента (навчальної дисципліни) “Українська мова (за професійним спрямуванням)” укладена відповідно до ОП підготовки бакалавра спеціальності 113 Прикладна математика. Курс передбачає формування національномовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів, студіювання особливостей фахової мови. Предметом курсу є сучасна українська літературна мова професійної сфери. Вивчаючи дисципліну, студенти набувають теоретичних знань про фахове спілкування, його етапи й роль у професійній діяльності, засвоюють термінологію майбутньої спеціальності, відомості про призначення та структуру ділових документів, необхідних фахівцю певного профілю, формують стійкі комунікативні компетенції, потрібні у професійному спілкуванні, навички послуговування вербальними і невербальними засобами обміну інформацією.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета викладання навчальної дисципліни “Українська мова (за професійним спрямуванням)” – підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні.</p> <p>Завдання: сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; розвивати творче мислення студентів; виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій; сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.</p>	
4. Компетентності	
<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ предмет і завдання курсу "Українська мова (за професійним спрямуванням)", його зв'язок з іншими дисциплінами; ▪ законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування; ▪ основи професійної комунікації, а також спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня; ▪ наукову комунікацію як складову фахової діяльності; ▪ основи професійної комунікації в міжнародному контексті; ▪ норми літературної мови та найтипівіші їх порушення; ▪ основні комунікативні ознаки культури мовлення; ▪ особливості добору та використання етикетних формул у стандартних етикетних ситуаціях (вітання, знайомство, прощання та ін.); ▪ норми створення документів встановленої звітності, використання нормативно-правових документів; ▪ основи ефективної професійної письмової й усної комунікації українською мовою; ▪ особливості мовного етикету українців. 	
5. Результати навчання	
<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ використовувати норми сучасної української літературної мови; ▪ правильно вживати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів; 	

- ефективно спілкуватися з питань інформації, ідей, проблем та рішень зі спеціалістами та суспільством загалом;
- влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності;
- демонструвати навички професійного спілкування, включаючи усну та письмову комунікацію українською мовою;
- сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів;
- скорочувати та створювати наукові тексти професійного спрямування, складати план, конспект, реферат тощо, робити необхідні нотатки, виписки відповідно до поставленої мети;
- складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку;
- послуговуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	2
семінарські заняття / практичні заняття	28
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	Спеціальність 113 Прикладна математика	2	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Вступ. Державна мова – мова професійного спілкування 1. Мета, предмет і завдання курсу, його наукові основи. 2. Поняття державної, національної та літературної мови (найістотніші ознаки літературної мови). 2. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. 3. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. 4. Професійна мовнокомунікативна компетенція.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год., 2 год., 3 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 2. Основи культури мовлення. Норми сучасної української літературної мови 1. Поняття про культуру мови і культуру мовлення. Мовна норма як центральне поняття теорії культури мови. 2. Норми сучасної української літературної вимови. 3. Принципи українського правопису. Орфографічні норми. 4. Принципи української пунктуації. Основні пунктуаційні норми. 5. Лексичні норми. 6. Основні порушення	практичне заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 4 год., 4 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять

фразеологічних норм. 7. Морфологічні норми. 8. Синтаксичні норми.					
Тема 3. Комунікативні ознаки культури мовлення 1. Правильність і чистота мовлення. 2. Точність мовлення. 3. Логічність мовлення. 4. Багатство (різноманітність) мовлення. 5. Змістовність мовлення. 6. Доречність мовлення. 7. Достатність і зрозумілість мовлення.	практичне заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 4 год., 4 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 4. Мовний етикет і ділове спілкування. Український мовленнєвий етикет 1. Поняття про мовний, мовленнєвий і спілкувальний етикет. 2. Комунікативні особливості вітання. Фатичні фрази. 3. Етикетні формули прощання. 4. Етикетні правила знайомства. 5. Комунікативні особливості запрошення. 6. Комунікативні особливості вибачення. 7. Правила телефонного етикету.	практичне заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год., 4 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 5. Загальна характеристика стилів сучасної української літературної мови. Стилї мови у професійному спілкуванні 1. Поняття мовного стилю. Загальна характеристика функціональних стилів сучасної української літературної мови. 2. Художній стиль. 3. Конфесійний стиль. 4. Публіцистичний стиль. 5. Особливості офіційно-ділового стилю. 6. Науковий стиль. 7. Розмовно-побутовий стиль. 8. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовно-побутового стилів.	практичне заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год., 5 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 6. Спілкування як інструмент професійної діяльності 1. Спілкування і комунікація. Функції спілкування. 2. Види і форми спілкування. 3. Етапи спілкування. 4. Невербальні засоби спілкування.	практичне заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год., 5 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять

5. Гендерні аспекти спілкування. 6. Поняття ділового спілкування. 7. Основні закони та стратегії спілкування.					
Тема 7. Риторика і мистецтво презентації 1. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Прилюдний виступ як важливий засіб комунікації. 2. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. 3. Мовні засоби переконування. 4. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час прилюдного виступу. 5. Види публічного мовлення. 6. Презентація як різновид публічного мовлення. Типи презентацій. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. 7. Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання, уміння слухати.	практичні заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год., 5 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 8. Культура усного фахового спілкування 1. Особливості усного спілкування. Способи впливу на людей під час безпосереднього спілкування. 2. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. 3. Функції та види бесід. Стратегії поведінки під час ділової бесіди. 4. Співбесіда з роботодавцем.	практичні заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 1 год., 5 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 9. . Форми колективного обговорення професійних проблем 1. Мистецтво перемовин. 2. Збори як форма прийняття колективного рішення. 3. Нарада. 4. Дискусія. «Мозковий штурм» як евристична форма, що активізує креативний потенціал співрозмовників під час колективного обговорення проблеми. Технології проведення «мозкового штурму».	практичні заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 1 год., 5 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 10. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації 1. Класифікація документів. 2. Національний стандарт України. 3. Вимоги до змісту та розташування реквізитів.	практичні заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 1 год., 3 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять

4. Вимоги до бланків документів. 5. Оформлювання сторінки та вимоги до тексту документа.					
Тема 11. Документація з кадрово-контрактних питань 1. Резюме. 2. Характеристика. 3. Рекомендаційний лист. 4. Заява. Види заяв. 5. Автобіографія. 6. Особовий листок з обліку кадрів. Наказ щодо особового складу. 7. Трудова книжка. 8. Трудовий договір, трудова угода і контракт.	практичне заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 1 год., 4 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 12. Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування 1. Прес-реліз. 2. Повідомлення про захід. 3. Звіт. 4. Службова записка. 5. Довідка. 6. Протокол, витяг з протоколу. 7. Класифікація листів. Реквізити листа та їх оформлення.	практичне заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год., 4 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 13. Українська термінологія в професійному спілкуванні 1. Історія і сучасні проблеми української термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. 2. Термін та його ознаки. Термінологія як система. 3. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. Термінологія обраного фаху. 4. Способи творення термінів. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів.	практичне заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год., 5 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 14. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні 1. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю. 2. Оформлювання результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як важливий засіб організації розумової праці. Анотування і реферування наукових текстів. 3. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання покликань. 4. Реферат як жанр академічного письма. Складові реферату.	практичне заняття, самостійна робота	Відповідно до плану практичних завдань	опрацювати відповідні наукові джерела, 4 год., 4 год.	5	Протягом семестру згідно з розкладом занять

<p>5. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті.</p> <p>6. Основні вимоги до виконання та оформлення курсової, дипломної, магістерської робіт.</p> <p>7. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці.</p> <p>8. Науковий етикет.</p>					
6. Система оцінювання курсу					
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт «9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).</p> <p>Загальні 100 балів включають: поточне оцінювання, самостійна робота, залікова контрольна робота</p>				
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.</p>				
<p>Практичні заняття</p>	<p>Оцінюються за п'ятибальною і/або стобальною системою (залежно від форми роботи, використання або невикористання системи дистанційного навчання тощо).</p>				
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання всіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.</p>				
7. Політика курсу					
<p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2</p>					
8. Рекомендована література					
<p>1. Ажнюк Б., Стріха М. Про нову редакцію українського правопису. <i>Літературна Україна</i>. 2018. № 30. С.7.</p> <p>1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2004.</p> <p>2. Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: навч. посіб. К. : Арій, 2009.</p> <p>3. Городенська К. Українське слово у витоках сьогодення. Рекомендації з найскладніших уживань та проблемного правопису слів. <i>Українська мова й література в школах України</i>. 2018. № 3. С. 28–29.</p> <p>4. Городенська К. Українське слово у витоках сьогодення. Рекомендації з найскладніших уживань та проблемного правопису слів. <i>Українська мова й література в школах України</i>. 2018. № 3. С. 28–29.</p> <p>5. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2003.</p> <p>6. Культура фахового мовлення: навч. посіб. / за ред. Н. Д. Бабиш. Чернівці : Книги –ХХІ, 2005.</p> <p>7. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура фахової мови: навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2007.</p>					

8. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилiстика української мови: підручник. К. : Вища школа, 2003.
9. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування: навч. посіб. К. : Каравела, 2008.
10. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство: підручник для студентів гуманітарних спеціальностей. Львів : Світ, 1994.
11. Пахомов В. М. Загальне діловодство. Вимоги до оформлення документів: практ. посіб. [2-ге вид., оновл. і переробл.]. Івано-Франківськ : ІФОЦППК; Сімик, 2011. 112 с.
12. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навч. посіб. К. : Знання, 2006.
13. Токарська А. С., Кочан І. М. Українська мова фахового спрямування для юристів. Львів: Світ, 2008.
14. Українська мова : Енциклопедія. К. : Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2004.
15. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. К., 1997.
16. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / С. П. Бибик, І. Л. Михно, Л. О. Пустовіт, Г. М. Сюта. К. : Довіра; УНВЦ «Рідна мова», 1999.
17. Хміль Ф. І. Ділове спілкування: навч. посіб. К. : «Академвидав», 2004.
18. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: навч. посіб. К. : Арій, 2008. — 424 с.
19. Шевчук С. В. Ділове мовлення: Модульний курс: підручник. К. : Арій, 2009.
20. Шевчук С. В., Кабиш О. О. Практикум з українського ділового мовлення: навч. посіб. К. : Арій, 2009.
21. Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з української мови: Модульний курс: навч. посіб. К. : Алерта, 2009.
22. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. К. : Алерта, 2010. 696 с.
23. Шевчук С. В., Кабиш О. О., Клименко І. В. Українська мова. Комплексна підготовка до тестування: навч. посіб. К. : Арій, 2008.
24. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення: підручник. К. : Арій, 2009.

Інтернет-ресурси

1. www.litopys.org.ua
2. www.mova.info
3. www.novamova.com.ua
4. www.pereklad.kiev.ua
5. www.pravopys.net
6. www.r2u.org.ua

7. www.rozum.org.ua
8. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>
9. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8312-11>
10. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>

Електронні адреси бібліотек:

<http://www.nbu.gov.ua>

<http://www.anthropos.org.ua>

<http://www.lnu.edu.ua>

<http://litopys.org.ua>

<http://mova.dn.ua>

<http://www.inst-ukr.lviv.ua>

Викладач кандидат філологічних наук, доцент **В. І. Пітель**